Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2024/6769

26.11.2024.

P9_TA(2024)0115

Uzlabotais pamatnolīgums starp ES un Čīli (rezolūcija)

Eiropas Parlamenta 2024. gada 29. februāra rezolūcija par priekšlikumu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Uzlaboto pamatnolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Čīles Republiku, no otras puses (COM(2023)0432 – C9-0467/2023 – 2023/0260R(NLE))

(C/2024/6769)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā priekšlikumu Padomes lēmumam (COM(2023)0432),

— ņemot vērā projektu Uzlabotajam pamatnolīgumam starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Čīles Republiku, no otras puses,

— ņemot vērā Uzlabotajam pamatnolīgumam pievienoto Kopīgo paziņojumu par tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības noteikumiem, kas ietverti Uzlabotajā pamatnolīgumā starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Čīles Republiku, no otras puses,

— ņemot vērā Pagaidu nolīgumu par tirdzniecību starp Eiropas Savienību un Čīles Republiku,

— ņemot vērā Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Čīli, no otras puses ([1]), kas stājās spēkā 2005. gada 1. martā un ko aizstās ar Uzlaboto pamatnolīgumu,

— ņemot vērā Nolīgumu par vīna tirdzniecību un Nolīgumu par stipro alkoholisko un aromatizēto dzērienu tirdzniecību, kas iepriekš bija pievienoti Asociācijas nolīgumam un tiks iekļauti Uzlabotajā pamatnolīgumā,

— ņemot vērā Padomes 2017. gada 13. novembrī sniegtās un 2018. gada 22. janvārī publicētās sarunu norādes par modernizētu asociācijas nolīgumu ar Čīli,

— ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 13. jūnija ieteikumu Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos par modernizētu ES un Čīles asociācijas nolīgumu ([2]),

— ņemot vērā 2017. gada 14. septembra ieteikumu Padomei, Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam attiecībā uz sarunām par ES un Čīles asociācijas nolīguma tirdzniecības pīlāra modernizēšanu ([3]),

— ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 20. jūnija kopīgo paziņojumu par Eiropas Ekonomiskās drošības stratēģiju (JOIN(2023)2020),

— ņemot vērā Eiropas Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 7. jūnija kopīgo paziņojumu "Jauna programma ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu attiecībām" (JOIN(2023)0017),

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 22. jūnija paziņojumu "Tirdzniecības partnerību spēks: kopā zaļai un taisnīgai ekonomikas izaugsmei" (COM(2022)0409),

([1]) OV L 352, 30.12.2002., 3. lpp.
([2]) OV C 28, 27.1.2020., 121. lpp.
([3]) OV C 337, 20.9.2018., 113. lpp.

— ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada 1. decembra kopīgo paziņojumu *"Global Gateway"* (JOIN(2021)0030),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 18. februāra paziņojumu "Tirdzniecības politikas pārskatīšana — atvērta, ilgtspējīga un pārliecinoša tirdzniecības politika" (COM(2021)0066),

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu par Eiropas zaļo kursu (COM(2019)0640),

— ņemot vērā 2022. gada 6. oktobra rezolūciju par rezultātiem, kas gūti Komisijas veiktajā 15 punktu tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības rīcības plāna pārskatīšanā ([4]),

— ņemot vērā 2022. gada 23. jūnija rezolūciju par ES turpmāko politiku starptautisko investīciju jomā ([5]),

— ņemot vērā 2017. gada 24. maija Ietekmes novērtējumu, kas pievienots Kopīgajam ieteikumam Padomes lēmumam, ar ko Eiropas Komisiju un Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos pilnvaro sākt un risināt sarunas ar Čīli par modernizētu asociācijas nolīgumu (SWD(2017)0173),

— ņemot vērā 2019. gada 7. maija "Ilgtspējas ietekmes novērtējumu, atbalstot sarunas par Asociācijas nolīguma ar Čīli tirdzniecības daļas modernizēšanu",

— ņemot vērā Briselē 2023. gada 17. un 18. jūlijā notikušā ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) 2023. gada samita deklarāciju,

— ņemot vērā priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas un Čīles prezidenta Gabriela Boriča 2023. gada 14. jūnija paziņojumu,

— ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2022. gada 2. marta Rezolūciju ES-11/1 par Krievijas agresiju pret Ukrainu,

— ņemot vērā ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un tās 2022. gada Kuņminas-Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru,

— ņemot vērā ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām *(UNFCCC)* un Parīzes nolīgumu, kas tika pieņemts *UNFCCC* pušu 21. konferencē 2015. gada 12. decembrī,

— ņemot vērā ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām *(UNDRIP)*,

— ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvencijas, jo īpaši SDO Konvenciju Nr. 169 par pirmiedzīvotāju un cilšu tautām,

— ņemot vērā secinājumus, kas gūti divu *ad hoc* delegāciju vizītēs Čīlē, proti, Ārlietu komitejas 2023. gada 19. un 20. jūnija vizītē un Starptautiskās tirdzniecības komitejas 2022. gada 23.–25. maija vizītē,

— ņemot vērā 2023. gada 18. jūlijā Briselē parakstīto Saprašanās memorandu starp Eiropas Savienību un Čīles Republiku par stratēģisku partnerību ilgtspējīgu izejvielu vērtības ķēžu jomā,

— ņemot vērā 2023. gada 28. septembra Eiropas Savienības dalībvalstu iekšlietu ministru un par drošību atbildīgo Latīņamerikas Iekšzemes drošības komitejas dalībvalstu ministru kopīgā deklarācija (ES un *CLASI* kopīgā deklarācija)

— ņemot vērā Čīles valdības 2023. gada 20. aprīlī iesniegto valsts litija stratēģiju,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā V sadaļu par Savienības ārējo darbību,

([4]) OV C 132, 14.4.2023., 99. lpp.
([5]) OV C 32, 27.1.2023., 96. lpp.

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 91. pantu, 100. panta 2. punktu, 207. pantu un 212. pantu saistībā ar 218. pantu,

— ņemot vērā Reglamenta 105. panta 5. punktu,

— ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Ārlietu komitejas un Starptautiskās tirdzniecības komitejas starpposma ziņojumu (A9-0017/2024),

A. tā kā pašreizējā starptautiskā nestabilitāte uzsver nepieciešamību ES atjaunot partnerattiecības ar demokrātiskām un līdzīgi domājošām valstīm, kas atbalsta Savienības vērtības, lai stiprinātu tās atvērtās stratēģijas autonomiju, dažādotu piegādes ķēdes, nodrošinātu piekļuvi svarīgām izejvielām un sadarbotos visos daudzpusējos forumos nolūkā aizsargāt uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību, kuras pamatā ir miers, tiesiskums un ilgtspējīga attīstība;

B. tā kā Čīle un ES ir ciešas partneres reģionālo un globālo problēmu risināšanā un tās vieno tādas vispārējas vērtības kā demokrātija un cilvēktiesības un ciešas kultūras, cilvēciskās, ekonomiskās un politiskās saites; tā kā Čīle ir ļoti nozīmīgs un uzticams ES partneris;

C. tā kā modernizētais ES un Čīles Uzlabotais pamatnolīgums ("nolīgums") veicina kopīgas vērtības un principus, un tas var ievērojami stiprināt Čīles un ES sadarbību, paplašināt to, iekļaujot jaunas jomas, un piedāvāt savstarpēju atbalstu jaunu globālu problēmu risināšanā;

D. tā kā ES stratēģijas *"Global Gateway"* ietvaros tiek īstenoti divi lieli sadarbības projekti ar Čīli: Eiropas komandas iniciatīva atjaunīgā ūdeņraža ražošanas attīstībai Čīlē, kuras sākotnējais budžets ir 225 miljoni EUR, un iniciatīva kritisko izejvielu vērtību ķēžu attīstībai attiecībā uz litiju un varu;

E. tā kā 2023. gada 28. septembrī Briselē notika ministru sanāksme starp ES un Latīņamerikas Iekšzemes drošības komiteju *(CLASI)*, kuras locekle ir Čīle, un tās noslēgumā tika pieņemta kopīga deklarācija par nepieciešamību pastiprināt sadarbību drošības un narkotiku tirdzniecības apkarošanas jomā;

F. tā kā ES ir Čīles trešā lielākā tirdzniecības partnere un lielākais partneris ārvalstu tiešo ieguldījumu ziņā; tā kā ES un Čīles asociācijas nolīgums, kas ir spēkā kopš 2003. gada, ir ievērojami paplašinājis divpusējo tirdzniecību un tagad ir jāmodernizē, lai to saskaņotu ar starptautiskajiem standartiem; tā kā ES un Čīle ir kopīgi apņēmušās veicināt atvērtu, ilgtspējīgu, uz noteikumiem un vērtībām balstītu daudzpusēju tirdzniecības sistēmu, kuras centrā ir Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO);

G. tā kā Čīle ir viena no pasaules atvērtākajām ekonomikām un lielā mērā ir atkarīga no starptautiskās tirdzniecības; tā kā Čīle ir viena no Latīņamerikas visplaukstošākajām tautsaimniecībām, tomēr tajā joprojām ir augsta sociālekonomiskā nevienlīdzība;

H. tā kā jaunākie ANO ziņojumi ([6]) liecina, ka Latīņamerikas un Karību jūras reģiona daļa pasaules rūpniecības eksportā pēdējo 20 gadu laikā nav pārsniegusi 5 %, kas liecina, ka reģionā ir pastāvīgs un pieaugošs tirdzniecības deficīts ražojošo nozaru eksporta jomā;

I. tā kā Čīlē ir vieni no labākajiem dabas apstākļiem pasaulē t. s. zaļā ūdeņraža ražošanai; tā kā Čīles valdība ir pieņēmusi vērienīgu zaļā ūdeņraža stratēģiju, kuras mērķis ir padarīt Čīli par vienu no pasaules vadošajām zaļā ūdeņraža ražotājām;

J. tā kā litijs ir stratēģiski svarīga izejviela; tā kā Čīle ir otrā lielākā litija ražotāja un tai ir lielākās litija rezerves pasaulē; tā kā Čīle jau pašlaik ir lielākā litija piegādātāja ES; tā kā Čīle ir arī pasaulē lielākā vara ražotāja; tā kā Čīles valdība ir pieņēmusi vērienīgu litija stratēģiju, kuras mērķis ir palielināt litija ražošanu šajā valstī; tā kā gan Čīles, gan ES interesēs ir veicināt Čīles spēju veidot savas iekšzemes rūpnieciskās jaudas šajā nozarē, jo īpaši radot pievienoto vērtību, pārstrādājot un pārveidojot izejvielas iekšzemē;

K. tā kā lauksaimniecība un kalnrūpniecība ir svarīgākās Čīles ekonomikas nozares; tā kā ietekmes uz ilgtspēju novērtējumā norādīts, ka litija ieguve Čīlē ir koncentrēta reģionos, kuros trūkst ūdens un kuros pārsvarā dzīvo lauku un pirmiedzīvotāju kopienas; tā kā nekontrolēts un neilgtspējīgs kalnrūpniecības un lauksaimnieciskās ražošanas pieaugums varētu radīt negatīvu ietekmi; tā kā šie riski ir rūpīgi jānovērš un stingri jāuzrauga;

([6]) https://www.cepal.org/en/pressreleases/goods-exports-latin-america-and-caribbean-increase-20-2022-growth-down-previous-year; http://repositorio.cepal.org/handle/11362/48651.

L. tā kā tirdzniecības un ieguldījumu politikai būtu jāveicina sociālo, vides un dzīvnieku labturības standartu paaugstināšana un jānodrošina pamattiesību, tostarp vietējo kopienu un pirmiedzīvotāju tiesību, tiesību uz pietiekamu pārtiku un ūdeni, kā arī zemnieku un citu lauku apvidos strādājošo cilvēku tiesību ievērošana; tā kā ES pieeja tirdzniecībai un ilgtspējīgai attīstībai ir vērsta uz to, lai sekmētu SDO pamattiesību un Parīzes nolīguma efektīvu īstenošanu;

M. tā kā ES ir reformējusi ieguldījumu aizsardzības noteikumus, aizstājusi ieguldītāju un valsts strīdu izšķiršanas mehānismu ar ieguldījumu tiesu sistēmu (ITS) un uzsākusi daudzpusējas sarunas par ieguldījumu tiesu, kas ir nozīmīgi soļi pareizajā virzienā modernizētas un ilgtspējīgas ieguldījumu politikas veidošanai; tā kā ITS aizstās vecos divpusējos ieguldījumu aizsardzības līgumus, ko Čīle ir noslēgusi ar 16 ES dalībvalstīm;

N. tā kā Padome ir publiskojusi visas norādes sarunām par nolīgumu, un tā ir pirmā reize, kad tas noticis saistībā ar šādu nolīgumu, kas aptver politiskus un tirdzniecības jautājumus, tādējādi Padome reaģējusi uz aicinājumiem nodrošināt lielāku pārredzamību un labāk informēt par sarunu saturu un mērķiem;

Divu reģionu sadarbība

1. uzsver ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu spēcīgu divpusējo attiecību ģeopolitisko nozīmi un to, cik politiski svarīgas ir stabilas divpusējās attiecības starp ES un Čīli, kuru pamatā cita starpā ir asociācijas nolīguma modernizācija; uzsver nolīguma ģeopolitisko vērtību, ņemot vērā citu dalībnieku, piemēram, Ķīnas, klātbūtni;

2. atzinīgi vērtē ES un *CELAC* 2023. gada jūlija samitu un apņemšanos vēl vairāk padziļināt šo stratēģisko partnerību, kuras pamatā ir kopīgas vērtības un principi, kā arī vēsturiskās, lingvistiskās, kultūras un sociālās saites; uzsver abu reģionu regulāra dialoga nozīmi un atzinīgi vērtē Čīles konstruktīvo lomu gan šajā abu reģionu, gan daudzpusējā dialogā;

3. uzsver, ka ES stratēģija attiecībā uz Latīņameriku un Karību jūras reģionu ir ātri jāīsteno, pamatojoties uz kopīgām prioritātēm; uzsver, cik svarīgi ir apvienot spēkus ar *CELAC* valstīm, lai veicinātu un garantētu mieru un drošību, demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un attīstību, kā arī lai risinātu tādas globālas problēmas kā klimata pārmaiņas, bioloģiskās daudzveidības krīze, migrācija, dzimumbalstīta vardarbība un korupcija;

4. atzinīgi vērtē paziņojumu par 45 miljardu EUR finanšu pasākumu kopumu ar mērķi atbalstīt taisnīgu zaļo pārkārtošanos, iekļaujošu digitālo pārveidi, cilvēkresursu attīstību un veselības aizsardzības noturību Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, un jo īpaši atzinīgi vērtē to, ka ir panākts ievērojams progress projektā par Zaļā ūdeņraža fonda izveidi Čīlē; aicina ātri īstenot ES *"Global Gateway"* ieguldījumu programmu Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, pamatojoties uz Eiropas komandas pieeju;

5. norāda, ka Latīņamerikas un Karību jūras reģiona partneru atbalsts ir bijis un joprojām ir ļoti vērtīgs attiecībā uz balsošanu ANO Ģenerālajā asamblejā saistībā ar nepamatoto, neizprovocēto un nelikumīgo Krievijas agresijas karu pret Ukrainu; atzinīgi vērtē Čīles pozitīvo balsojumu par ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, kurās nosodīta Krievijas agresija pret Ukrainu; atzinīgi vērtē Čīles sniegto humāno palīdzību Ukrainai, kā arī Čīles speciālistu gatavību piedalīties Ukrainas teritoriju atmīnēšanā; mudina Čīli pievienoties ierobežojošiem pasākumiem, ko Rietumvalstis īsteno pret Krieviju;

Politiskais dialogs un nozaru sadarbība

6. uzsver, ka Čīle ir svarīga ES partnere Latīņamerikā un Karību jūras reģionā un tai ir kopīgas demokrātiskās vērtības un daudzas citas kopīgas intereses ar ES;

7. norāda, ka 2002. gada ES un Čīles asociācijas nolīgums ir veiksmes stāsts, jo tas nodrošina skaidru tiesisko regulējumu regulāriem dialogiem un ļauj apspriest daudzas kopīgu interešu jomas;

8. ar gandarījumu norāda, ka nolīgums atspoguļo daudzus Parlamenta ieteikumus, kas sniegti pirms sarunām par to;

9. atzinīgi vērtē to, ka parlamentārā diplomātija ir atzīta par vienu no pīlāriem, uz kā balstās politiskais dialogs ar Čīli; atzinīgi vērtē Čīles nozīmīgo lomu Andu parlamentā, kā arī Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārajā asamblejā;

10. uzsver, ka nolīguma kontekstā ir svarīgi cīnīties pret visu veidu cilvēktiesību pārkāpumiem un efektīvi izskaust jebkādu diskrimināciju pret pirmiedzīvotājiem, migrējošiem darba ņēmējiem, personām ar invaliditāti, LGBTI personām un jebkuru citu neaizsargātu cilvēku; atzinīgi vērtē to, ka nolīgumā ir iekļauti stingri noteikumi par demokrātijas principiem, cilvēktiesībām un tiesiskumu; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt cilvēktiesību saistību izpildi;

11. atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir aizsargāt pirmiedzīvotāju tiesības saskaņā ar starptautiskajiem nolīgumiem, piemēram, *UNDRIP* un SDO Konvenciju Nr. 169, tostarp ievērot vietējo kopienu un pirmiedzīvotāju tiesības uz brīvu, iepriekšēju un informētu piekrišanu *(FPIC)*;

12. uzsver, ka ir svarīgi ievērot un uzturēt sociālos un vides standartus; šajā sakarībā uzsver, ka izšķiroši svarīga ir arī cilvēktiesību aizstāvju un trauksmes cēlēju loma, un tā ir rūpīgi jāaizsargā;

13. uzsver, ka nolīgumam ir potenciāls ievērojami stiprināt sadarbību starp Čīli un ES un attiecināt to uz jaunām jomām, sākot ar kibernoziedzību, cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu un beidzot ar sadarbību polāro apgabalu jautājumos;

14. atzinīgi vērtē to, ka nolīgumā ir paredzēta pastiprināta politiskā sadarbība ārpolitikas un drošības jautājumos ģeopolitisko izaicinājumu kontekstā, jo īpaši attiecībā uz masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas apkarošanu;

15. uzsver, ka sadarbība ar starptautiskajiem partneriem ir viens no galvenajiem ES drošības un aizsardzības programmas pīlāriem; atzinīgi vērtē ES un Čīles divpusējā drošības un aizsardzības dialoga uzsākšanu; aicina padziļināt sadarbību ar Čīli aizsardzības un drošības jomā, tostarp programmas Stratēģiskais kompass ietvaros; atzinīgi vērtē Čīles dalību krīzes militārās pārvarēšanas operācijā Bosnijā un Hercegovinā kopš 2004. gada (operācija *ALTHEA*);

16. norāda, ka puses vienojās sadarboties un apmainīties viedokļiem atbilstīgas un neatbilstīgas migrācijas jomā; uzskata, ka paraugprakses apmaiņa ir ļoti noderīgs instruments; norāda, ka Čīle ir galvenais galamērķis migrantiem no citām Latīņamerikas valstīm, jo īpaši Venecuēlas; atzīst Čīles valdības centienus sekmīgi integrēt migrējošos iedzīvotājus; atzīst Čīles kā Kito procesa pagaidu priekšsēdētāja nozīmīgo lomu, koordinējot reģionālo reakciju uz Venecuēlas migrācijas krīzi;

17. pauž bažas par organizētās noziedzības un narkotiku kontrabandas pieaugumu Latīņamerikā un Karību jūras reģiona valstīs, par aizvien pieaugošo narkotiku kontrabandu Čīlē, kā arī par vēl nepieredzēti lielo nelegālo narkotiku daudzumu, kas no šī reģiona tiek ievests ES; aicina ievērojami pastiprināt abu reģionu sadarbību cīņā pret šiem apdraudējumu; uzskata, ka ir svarīgi nolīgumā iekļaut noteikumus par sadarbību organizētās noziedzības un nelegālas narkotiku tirdzniecības apkarošanā, lai nodrošinātu integrētu, uz pierādījumiem balstītu un efektīvu pieeju;

18. uzsver, ka gan ES, gan Čīle ir apņēmušās līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti; atzinīgi vērtē apņemšanos stiprināt sadarbību cīņā pret klimata krīzi saskaņā ar *UNFCCC* un efektīvi īstenot Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, kā arī vides aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tostarp saistībā ar ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību; uzsver, ka šī apņemšanās ir jāatspoguļo konkrētos pasākumos, kas ir daļa no nolīguma īstenošanas;

19. atzīst, cik svarīga ir sadarbība civilās satelītnavigācijas, Zemes novērošanas un citu kosmosa darbību jomā; atbalsta reģionālā *Galileo* informācijas centra Čīlē darbu, uzraugot vietējās un reģionālās satelītu navigācijas iniciatīvas, apzinot potenciālos tirgus un ieinteresētās personas un sniedzot atbalstu lietotājiem jaunu lietotņu izstrādē, balstoties uz sadarbību starp Latīņamerikas un Eiropas rūpniecību; atzinīgi vērtē neseno paziņojumu par *Copernicus* reģionālas stratēģijas īstenošanu Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, tostarp par *Copernicus* reģionālā datu centra izveidi Čīlē;

20. atzinīgi vērtē iespējas vēl vairāk padziļināt sadarbību zinātniskās pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovācijas, jaunatnes un kultūras jomā;

21. atzīst apņemšanos ievērot SDO konvencijas un apmainīties ar informāciju par nabadzības mērīšanas metodēm, lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītu politiku; mudina apmainīties ar paraugpraksi, ņemot vērā Čīles augsto ienākumu nevienlīdzības līmeni;

22. atzinīgi vērtē ļoti nepieciešamo kopīgo apņemšanos īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās Ilgtspējīgas attīstības mērķus, jo tiem ir izšķiroša nozīme mūsdienu problēmu risināšanā, vienlaikus nevienu neatstājot novārtā;

Tirdzniecības un ieguldījumu pīlārs

23. atzinīgi vērtē nolīgumu kā svarīgu signālu, ar ko atbalstīt atvērtu, taisnīgu un uz noteikumiem un vērtībām balstītu tirdzniecību laikā, kad pieaug ekonomikas sadrumstalotība un protekcionisms; uzskata, ka nolīgums būs abpusēji izdevīgs un veicinās ilgtermiņa ekonomikas attīstību, darbvietu radīšanu, diversifikāciju un ražošanas procesus ar pievienoto vērtību;

24. atzinīgi vērtē nolīguma tirdzniecības un ieguldījumu pīlāra vērienīgo un visaptverošo raksturu, kas atspoguļo Parlamenta 2017. gada 14. septembra ieteikumā ([7]) noteiktās prioritātes; atzīmē, ka saskaņā ar nolīgumu 99 % tarifu pozīciju tiks pilnībā liberalizētas un vairāk nekā 95 % tirdzniecības starp ES un Čīli saskaņā ar nolīgumu būs beznodokļu tirdzniecība; atzinīgi vērtē to, ka nolīgums ir modernizēts, pamatojoties uz PTO Tirdzniecības atvieglošanas nolīgumu; šajā sakarā uzsver, ka ir ļoti svarīgi izvairīties no nevajadzīga administratīvā sloga un vienkāršot eksporta procedūras visā nolīguma īstenošanas laikā;

25. atzinīgi vērtē to, ka nodaļā par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību (TIA) ir ietvertas vērienīgas un saistošas apņemšanās attiecībā uz vides un darba standartiem; tomēr pauž nožēlu, ka nolīgums vēl pilnībā neatspoguļo ES jauno pieeju TIA jomai;

26. norāda, ka nolīgumam pievienotajā kopīgajā paziņojumā par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību ES un Čīle apņemas pēc pagaidu tirdzniecības nolīguma stāšanās spēkā pārskatīt tā TIA noteikumus; uzsver, cik svarīgi ir veikt vērienīgu pārskatīšanu, lai saskaņotu nolīgumus ar ES zaļā kursa mērķiem un ES TIA reformas priekšlikumiem, kas iekļauti 2022. gada Komisijas paziņojumā: "Tirdzniecības partnerību spēks: kopā zaļai un taisnīgai ekonomikas izaugsmei", ar kuru tiktu pievienoti noteikumi, lai uzlabotu TIA sadaļas izpildes mehānismu, tostarp paredzot iespēju piemērot tirdzniecības sankcijas kā galējo līdzekli gadījumos, kad netiek ievērots Parīzes nolīgums vai SDO pamatprincipi un darba tiesības;

27. sagaida, ka pārskatīšana tiks veikta kopīgajā paziņojumā noteiktajā termiņā un pēc jēgpilnām apspriedēm ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām; aicina Komisiju visā pārskatīšanas procesā cieši iesaistīt Parlamentu saskaņā ar tā pienākumiem atbilstīgi LESD 218. panta 10. punktam un maksimāli ņemt vērā iespējamos Eiropas Parlamenta komentārus;

28. norāda, ka kopīgajā paziņojumā abas puses saistībā ar TIA noteikumu pārskatīšanu apņemas apsvērt iespēju kā būtisku elementu nolīgumā iekļaut Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām;

29. uzsver, ka noderīgs instruments TIA problēmu risināšanai būtu īstenošanas ceļvedis ar konkrētiem mērķrādītājiem un starpposma mērķiem to īstenošanai, kas izveidots, iesaistot pilsonisko sabiedrību;

30. atzinīgi vērtē pušu apņemšanos veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tādā veidā, kas veicina pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem, jo īpaši sievietēm, jauniešiem un cilvēkiem ar invaliditāti, rīkojoties atbilstoši to attiecīgajām saistībām SDO ietvaros;

([7]) Eiropas Parlamenta 2017. gada 14. septembra ieteikums Padomei, Komisijai un EĀDD attiecībā uz sarunām par ES un Čīles asociācijas nolīguma tirdzniecības pīlāra modernizēšanu (OV C 337, 20.9.2018., 113. lpp.).

31. atzinīgi vērtē to, ka TIA sadaļā tiek atzītas pirmiedzīvotāju zināšanas un prakse; tomēr pauž nožēlu, ka nav skaidri pieminēta SDO Konvencija Nr. 169 un *UNDRIP* ietvertais ANO princips par iepriekšēju brīvu un apzinātu piekrišanu, kas aizstāv pirmiedzīvotāju tiesības tirdzniecības attiecībās;

32. atzinīgi vērtē to, ka ES tirdzniecības nolīgumā ir iekļauta atsevišķa nodaļa par tirdzniecību un dzimumu līdztiesību, kas ir pirmā šāda veida nodaļa ES tirdzniecības nolīgumā, kurā atzīts, cik svarīgi ir iekļaut dzimumu līdztiesības aspektu iekļaujošas ekonomiskās izaugsmes veicināšanā un cik svarīga nozīme šajā sakarā var būt dzimumvērīgai politikai; stingri atbalsta vairāku saistošu saistību iekļaušanu, lai likvidētu šķēršļus un diskrimināciju pret sievietēm, veicinātu dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un nodrošinātu, ka starptautiskā tirdzniecība sniedz labumu visiem; noteikti atbalsta apņemšanos integrēt dzimumu līdztiesības apsvērumus visās politikas jomās un instrumentos un atbalsta kopīgo apņemšanos efektīvi īstenot Konvencijā par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu noteiktās saistības, kā arī īstenot 5. ilgtspējīgas attīstības mērķi dzimumu līdztiesības jomā; sagaida, ka Komisija izmantos šo precedentu visās turpmākajās tirdzniecības sarunās;

33. atzinīgi vērtē tarifu atcelšanu ES eksportam, kas nozīmētu, ka 99,9 % eksporta nenoteiktu tarifus, un kas varētu būt labvēlīgi Savienības augstas kvalitātes lauksaimniecības pārtikas ražotājiem; atzinīgi vērtē to, ka tarifa kvotā liellopu un aitas gaļai, kas ir sensitīvi produkti, vairs nav paredzēta automātiska ikgadēja palielināšana, jo tā ir aizstāta ar fiksētu daudzumu, kas Čīles gaļas produktiem nodrošinās stabilāku piekļuvi tirgum nākotnē; aicina Komisiju atjaunināt tās kumulatīvās ietekmes novērtējumu par visu tirdzniecības darījumu ietekmi uz ES lauksaimniecības nozari un jo īpaši izvērtēt nolīguma lauksaimniecības komponentus, ņemot vērā piekāpšanās saskaņā ar citiem spēkā esošiem un plānotiem tirdzniecības režīmiem, lai novērstu to pārmērīgu uzkrāšanos;

34. atzīst centienus, kas veikti attiecībā uz sensitīviem ES lauksaimniecības produktiem, piemēram, gaļu (liellopu gaļu, mājputnu gaļu, cūkgaļu un aitas gaļu), dažiem augļiem un dārzeņiem (piemēram, ķiplokiem, ābolu sulu, vīnogu sulu) un olīveļļu, nosakot ierobežotu un kontrolētu piekļuvi ļoti attiecībā uz ļoti sensitīviem produktiem, kam izmantotas tarifu kvotas, un izslēdzot cukuru un banānus no jebkādas tirdzniecības liberalizācijas, lai aizsargātu ES ražošanu;

35. atzīst, ka nolīgums sekmīgi aizsargā vēl 216 ES lauksaimniecības ģeogrāfiskās izcelsmes norādes (ĢIN) un 18 Čīles ĢIN papildus spēkā esošajiem nolīgumiem par vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas aizsargā 1745 ES ĢIN attiecībā uz vīniem un 257 ES ĢIN attiecībā uz stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem un aromatizētajiem vīniem; uzsver, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta paplašināšana, par ko ES un Čīle ir vienojušās, ir svarīgs solis uz priekšu ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzībā globālā mērogā; aicina Komisiju nodrošināt efektīvu ĢIN aizsardzības noteikumu piemērošanu attiecībā uz ES produktiem Čīlē un apsvērt iespēju paplašināt aizsargāto ĢIN produktu sarakstu;

36. atzinīgi vērtē to, ka ir iekļauta īpaša nodaļa par ilgtspējīgām pārtikas sistēmām *(SFS)*, kas veicina divpusēju un starptautisku sadarbību ilgtspējīgas pārtikas sistēmas jomā, tostarp noteikumi par dzīvnieku labturību, cīņu pret pārtikas izšķērdēšanu, pakāpenisku antimikrobiālo līdzekļu lietošanas pārtraukšanu, pārtikas ķēdes ilgtspējību un pesticīdiem; jo īpaši atzīmē abpusēju apņemšanos turpināt pakāpenisku atteikšanos no antibiotiku kā augšanas veicinātāju izmantošanas, kas Čīlē ir spēkā kopš 2018. gada; mudina Komisiju pilnībā izmantot minētajā nodaļā ietvertos sadarbības noteikumus un veicināt informācijas apmaiņu par inovatīvu lauksaimniecības praksi, lai tās mērķi neatpaliktu no ES ilgtspējas centieniem klimata pārmaiņu mazināšanas, biodaudzveidības un vides aizsardzības tiesību aktu jomā; uzsver, ka ar šo sadarbību būtu jācenšas arī sasniegt mērķus, kas noteikti saskaņā ar ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību pieņemtajā Kuņminas-Monreālas globālajā biodaudzveidības satvarā, kurā viens no globālajiem mērķiem 2030. gadam ir vismaz uz pusi samazināt pesticīdu un ļoti bīstamu ķīmisko vielu radīto kopējo risku;

37. uzskata, ka ES tirdzniecības politikai būtu jāveicina visaugstāko pārtikas nekaitīguma, sociālo, vides, dzīvnieku labturības un cilvēktiesību standartu kopīga sasniegšana un īstenošana; aicina ES un Čīles *SFS* apakškomiteju izstrādāt vērienīgu sadarbības plānu šo mērķu sasniegšanai;

38. atzinīgi vērtē to, ka nolīgumā ir iekļauts vienas vienības mehānisms, jo tas ļauj izvairīties no tā, ka katrai dalībvalstij ir jāparaksta protokols, lai eksportētu lauksaimniecības pārtikas produktus uz Čīli, tādējādi uzlabojot nolīguma vispārējo potenciālu un samazinot nevajadzīgu slogu un izmaksas; aicina šādu risinājumu iekļaut turpmākajos tirdzniecības nolīgumos;

39. mudina ES un Čīli apsvērt divpusēju vai daudzpusēju sadarbību, lai izstrādātu ilgtspējīgu un videi nekaitīgu ražošanas praksi un apmainītos ar paraugpraksi pētniecības, inovācijas un tehnoloģiju attīstības jomā; atzinīgi vērtē abu pušu nodomu apmainīties ar zināšanām par dzīvnieku labturības standartu izstrādi un īstenošanu;

40. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem Savienībā tirgotajiem lauksaimniecības, zvejas un akvakultūras produktiem neatkarīgi no to izcelsmes, tostarp Čīles izcelsmes produktiem; uzsver, cik svarīgi ir uzlabot Savienības iniciatīvu politikas saskaņotību, īpaši attiecībā uz tirdzniecību, ilgtspējīgu attīstību, vides aizsardzību, rūpniecības politiku, zivsaimniecību un lauksaimniecību;

41. atzinīgi vērtē to, ka nolīgumā ir paredzēti vairāki pasākumi gan ES, gan Čīlei, lai atbalstītu centienus apkarot nelegālu, nereģistrētu un neregulētu (NNN) zvejas praksi un lai palīdzētu novērst tirdzniecību ar šādā praksē iegūtu sugu produktiem; turklāt atzinīgi vērtē to, ka gan ES, gan Čīle nesen pievienojās NNN zvejas rīcības alianses solījumam, kura mērķis ir stimulēt centienus un rīcību cīņā pret NNN zveju;

42. atzinīgi vērtē to, ka nolīguma divpusējos aizsardzības pasākumos ir ņemti vērā tālākie reģioni;

43. sagaida, ka noteikumi par ieguldījumu liberalizāciju un ieguldījumu aizsardzību vēl vairāk veicinās ilgtspējīgus ieguldījumus abos virzienos, garantējot taisnīgu un nediskriminējošu attieksmi pret abu pušu ieguldītājiem; uzsver, ka ieguldījumiem ir nepieciešama juridiskā drošība, uzticēšanās un paredzamība; uzsver, ka ieguldījumu aizsardzības noteikumi ir pilnībā saskaņoti ar ES reformēto pieeju ieguldījumu aizsardzībai, kuras mērķis ir nodrošināt pienācīgu līdzsvaru starp ieguldījumu aizsardzību un valdību tiesībām reglamentēt sabiedrības interesēs; atgādina, ka kopīgs skaidrojošs paziņojums apstiprina pušu izpratni, ka ieguldījumu aizsardzības noteikumi būtu jāinterpretē un jāpiemēro, pienācīgi ņemot vērā to saistības saskaņā ar Parīzes nolīgumu, un precizē, ka ieguldītājiem būtu jārēķinās ar to, ka ES un Čīle pieņems pasākumus cīņai pret klimata pārmaiņām; norāda, ka nolīgumā noteiktās strīdu izšķiršanas procedūras notiek saskaņā ar ES ITS modeli, kurā ir pastāvīga, neatkarīga un objektīva tiesa un apelācijas tiesa; uzsver, ka ir jāīsteno un vēl vairāk jāuzlabo ieguldījumu aizsardzības noteikumi saskaņā ar Parlamenta ieteikumiem 2022. gada 23. jūnija rezolūcijā par ES turpmāko politiku starptautisko investīciju jomā;

44. pauž pārliecību, ka jaunās saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum pakalpojumu tirdzniecības jomā pavērs jaunas uzņēmējdarbības iespējas ES un Čīles uzņēmumiem, tostarp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU); norāda, ka nolīgumā ir iekļauta mūsdienīga nodaļa par digitālo tirdzniecību, kas atvieglos elektronisko komerciju un aizsargās klientus tiešsaistē;

45. uzsver, ka nolīgumā ir saglabātas valdību tiesības reglamentēt sabiedrības interesēs, piemēram, lai aizsargātu sabiedrības veselību, patērētājus vai vidi; uzsver, ka valdību tiesības regulēt neaprobežojas tikai ar šīm jomām; uzsver, ka nolīgums garantē valsts iestāžu tiesības uzturēt tādus sabiedriskos pakalpojumus kā izglītību, veselības aprūpi un ūdensapgādi, vai renacionalizēt privāti sniegtos pakalpojumus;

46. uzsver, ka ES un Čīles uzņēmumi varēs gūt labumu no uzlabotas piekļuves publiskā iepirkuma tirgiem attiecībā uz precēm, pakalpojumiem un darbu centrālā un zemākā līmenī; akcentē pastiprinātās pārredzamības prasības; atzinīgi vērtē to, ka līgums ļauj iepirkuma veicējiem iepirkuma procedūras laikā ņemt vērā vides un sociālos apsvērumus;

47. atzinīgi vērtē īpašo nodaļu par MVU, kas veido lielu daļu no ES un Čīles tirdzniecības; aicina Komisiju palīdzēt MVU pilnībā izmantot modernizētā nolīguma sniegtās iespējas, tostarp sniedzot norādījumus eksportējošiem un importējošiem uzņēmumiem par jaunajām tirgus piekļuves iespējām, kā arī sniedzot administratīvu un tehnisku atbalstu, vienkāršojot procedūras un novēršot tehniskos šķēršļus tirdzniecībai, kas nesamērīgi ietekmē MVU;

48. uzsver, ka cīņai pret klimata pārmaiņām pasaulē būs nepieciešama ātra pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem un ātra valdību rīcība, lai pakāpeniski atteiktos no fosilā kurināmā, tostarp samazinot ieguldījumus fosilajā kurināmajā un izslēdzot valdību klimata politiku no ieguldījumu aizsardzības; uzsver, ka ar nolīgumu būtu jāatbalsta starptautiskie centieni pārejā uz atjaunojamiem energoresursiem; mudina puses nodrošināt ieguldījumu aizsardzības noteikumu saskaņošanu ar vides politiku, darba tiesībām un cilvēktiesībām; tomēr norāda, ka nolīgums ļauj aizsargāt ieguldījumus fosilajā kurināmajā; uzsver, ka Čīlei var būt nozīmīga loma globālajā zaļās un taisnīgās pārkārtošanās procesā, kam būtu vienlīdz jāveicina tās rūpniecības spēju attīstība; norāda, ka Čīles atjaunīgās enerģijas nozares un infrastruktūras attīstībai un paplašināšanai būs vajadzīgi apjomīgi, ilgtspējīgi un paredzami ieguldījumi, tostarp no ES uzņēmumiem; šajā sakarībā uzskata, ka stratēģijai *"Global Gateway"* būtu jāļauj radīt kopīgus stratēģiskus projektus un uzlabot spēju veidošanu; šajā sakarā atzinīgi vērtē Eiropas iniciatīvas izveidi atjaunīgā ūdeņraža attīstībai Čīlē, kas veicinās šīs stratēģiskās nozares attīstību šajā valstī un palīdzēs radīt darbvietas, vienlaikus veicinot atjaunīgā ūdeņraža eksportu uz Eiropu un citām pasaules daļām;

49. uzsver Čīles kā nozīmīgas svarīgāko izejvielu piegādātājas lomu, tostarp attiecībā uz tādām izejvielām kā litijs un varš, kas ir būtiskas zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai; atzinīgi vērtē Čīles partneru apņemšanos sadarboties ar ES kritiski svarīgu izejvielu piegādes jomā, kas palīdz palielināt ES noturību tādās nozarēs kā enerģētika, transports, digitālā infrastruktūra un aizsardzība; uzsver, ka šis abpusēji izdevīgais nolīgums nodrošinās ES uzņēmumiem nediskriminējošu piekļuvi Čīles izejvielām, vienlaikus atstājot Čīlei pienācīgas politiskās iespējas radīt vietēju pievienoto vērtību, veicot izejvielu pārstrādi un pārveidi iekšzemē; ņem vērā noteikumus par divējādu cenu noteikšanu un eksporta monopola ierobežojumiem; uzskata, ka ES būtu aktīvi jāatbalsta Čīles centieni virzīties uz augšu vērtības ķēdē; pauž pārliecību, ka izejvielu ieguve jāveic vides un sociāli ilgtspējīgā veidā un ka tai ir jādod labums vietējām kopienām un tās ir jāiesaista, tostarp pirmiedzīvotāju kopienas, un pilnībā jāievēro to tiesības, tostarp tiesības uz brīvu, iepriekšēju un apzinātu piekrišanu; atzinīgi vērtē ES un Čīles saprašanās memorandu par stratēģisko partnerību ilgtspējīgu izejvielu vērtību ķēžu jomā un aicina to ātri īstenot;

Institucionālie noteikumi

50. uzskata, ka ir svarīgi, lai Apvienotā parlamentārā komiteja (APK) tiktu informēta par Apvienotās padomes lēmumiem un ieteikumiem un lai APK varētu sniegt ieteikumus Apvienotajai padomei par nolīguma īstenošanu; atbalsta divu APK sanāksmju rīkošanu gadā, lai turpinātu padziļināt abu pušu parlamentārās attiecības;

51. atzinīgi vērtē institucionalizētu mehānismu pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanai nolīguma īstenošanā un vietējo konsultantu grupu stiprināšanai; aicina Komisiju un Čīles iestādes nodrošināt pilsoniskās sabiedrības, tostarp NVO un pirmiedzīvotāju pārstāvju, uzņēmumu pārstāvju un arodbiedrību aktīvu un jēgpilnu iesaistīšanu nolīguma īstenošanas uzraudzībā;

52. aicina abas puses piešķirt pietiekamus finanšu resursus un tehnisko palīdzību vietējām konsultantu grupām, lai tās varētu pienācīgi veikt savus uzdevumus; sagaida ciešu sadarbību starp ES un Čīles vietējām konsultantu grupām;

53. mudina abas puses ātri ieviest šo nolīgumu, lai tas nāktu par labu visiem, tostarp MVU un sievietēm;

54. atgādina, ka nolīgums būs jāratificē gan ES, gan dalībvalstu līmenī, savukārt pagaidu nolīgums par tirdzniecību, kurā ietverti tikai tie tirdzniecības un ieguldījumu elementi, kas ir ES ekskluzīvā kompetencē, stāsies spēkā pēc tā ratifikācijas Parlamentā un Padomē; uzskata, ka nolīguma sadalīšana nolūkā paātrināt ratifikācijas procesu pilnībā atbilst kompetenču sadalījumam starp ES un tās dalībvalstīm un ļauj ātri ratificēt ES ekskluzīvajā kompetencē ietilpstošās daļas, vienlaikus saglabājot nolīguma visaptverošo raksturu;

°
° °

55. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam/ Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Čīles Republikas valdībai un parlamentam.